

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי ההו

פנינים נפלאים מתורתנו של

המהר"א זיניץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק
גיליון רכ"ב, פרשת דברים-חזון תשפ"ג

מכון להוצאה חרשה ומפוארת
של ספרי מהר"א זיניץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

שבת חזון:

כילה ה' חמתו על עצים ואבנים ולא על בני ישראל עצמם

מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך (תהלים עט, א).
ידועה קושית חז"ל (איכה רבה ד, יד), היאך אמר מזמור לאסף בלשון שירה, והלא 'קינה לאסף' היה לו לומר, שהרי מקונן על חורבן הבית ומדוע אומר זאת בלשון מזמור. וביארו חז"ל שאמר מזמור משום שכילה ה' חמתו על עצים ואבנים ולא על בני ישראל עצמם. ויש להוסיף ולבאר, על פי דברי חז"ל (גיטין פח, א) על הפסוק (דניאל ט, יד) 'וַיִּשְׁקַד ה' עַל הַרְעָה וַיְבִיאָהָ עָלֵינוּ כִּי צָדִיק הוּא', שיש לתמוה וכי משום ששקד ה' על הרעה, צדיק הוא. וביארו חז"ל שבפסוק (דברים ד, כה-כו) נאמר 'וְנִוְשַׁנְתֶּם בְּאָרְצְךָ... הַעֲיִדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם... כִּי אָבֵד תֵּאבְדוּן מֵהָרַר', והיינו שאם היו ישראל נמצאים בארץ כמנין ונושנתם שהוא שמונה מאות חמישים ושניים, הרי היתה נגדשת סאתם וחלילה היו כלים ואובדים. ולכך שקד ה' והקדים את הרעה בשנתיים כשהחריב את מקדשו לאחר שמונה מאות וחמישים שנים קודם שהגיע ונושנתם.

והוא שאמר המשורר, מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך, אמר שירה על כך שהקדימו ובאו גוים בנחלתך עוד לפני שהגיע זמן ונושנתם וכך לא כילה חמתו על בניו אלא רק על עצים ואבנים. מלוא העומר – איכה (פרק ב)

ברכה נוספת ללא קצבה ושיעור

ה' אלקי אבותיכם יספ עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם (א, יא).
מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם, אלא אמרו לו: משה, אתה נותן קצבה לברכתנו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם: "אשר אם יוכל איש למנות" וגו' (בראשית יג, טז). אמר להם משה: זו משלי הוא, אבל הוא, יברך אתכם כאשר דבר לכם (רש"י).
עוד יש לומר מדוע כתיב פעם נוספת ויברך אתכם כאשר דבר לכם, דהנה, קודם שנכנסו ישראל לברית, אשר בה קבלו על עצמם ערבות זה בעד זה, וכמו שידוע כי כל ישראל ערבים זה בזה, היה צריך לתת קצבה לברכה כדי שאמנם יהיה תוקף לקבלת הערבות, שהרי אין אדם יכול להתחייב בערבות עבור דבר שאין לו קצבה.
אך עתה, לאחר שכבר קיבלו ערבות זה בעד זה, הרי אפשר שוב לברך את בני ישראל בברכה ללא קצבה: "ויברך אתכם כאשר דיבר לכם", ללא קצבה ושיעור... מלא העומר

על דרך הדרוש

הגויים אמרו שהם החריבו את ביהמ"ק לטובת בני ישראל

להזכיר שאוי להם מפני שהחריבו את בית המקדש הקרוי פעולה. אך הנה, לעולם בית המקדש הקרוי פעולה, אינו בית המקדש שהחריבו אומות העולם אלא בית המקדש השלישי העתיד לרדת אלינו בנוי באש שעליו נאמר (שמות טו, יז) "מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיר", והוא שקרוי פעולה. אך אומות העולם לא ידעו זאת והם סברו בהחריבם את בית המקדש שעתה מחריבים המה את מקדש ה' שפעל בעצמו, ולא ידעו שאילו כן היה לא היתה ידם יכולה לשלוט בו, שבכוחם היה לשוט רק בבית העשוי מעשה ידי אדם.

וכנגדם עומד דוד ואומר (תהלים כח, ג) אֵל תִּמְשַׁכְּנִי עִם רְשָׁעִים וְעִם פְּעִילֵי אָוֶן דְּבָרֵי שְׁלוֹם עִם רַעֲיָהֶם וְרַעְיָה בְּלִבָּבָם וְהֵם אוֹתָם גוֹיִים הַעוֹמְדִים לְהַחְרִיב אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וּבִפְיָהֶם הָרִי הַדּוֹבֵר שְׁלוֹם וְאוֹמְרִים שְׁעוֹשִׂים זֹאת לטובתנו כדי שלא יתגרו בנו האומות. והאמת, שרעה בלבבם, וכפי שאמר רבן יוחנן בן זכאי לפנר - הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות. וממשיך ומבקש תָּן לָהֶם כְּפַעְלָם וְכַרְעַ מַעֲלֵיָהֶם - שהם סברו שהחריבו את בית המקדש שהוא פעולת ה', ולא בית מעשה ידי אדם. ואף עונשם ראוי שיהא עד אין סוף כאילו אכן עלתה בידם להחריב את פעולת ה'. והוא שממשיך ואומר, כִּי לֹא יִבְנוּ אֶל פְּעֻלַּת ה' - שהרי הם אינם משכילים להבין שפעולות ה' אינן יכולות להיחרב בידי אדם. וכיון שחשבו להרוס את בית המקדש שבנה ה' ושלא יבנה עוד, אזי ראוי שיהא עונשם מידה כנגד מידה - יִהְרָסוּ וְלֹא יִבְנוּ, ושלא תהא להם יותר תקומה.

במדרש (איכה רבתי א, לא) מסופר שאחד משרי צבאו של אספסיינוס פנגר היה שמו וערבי היה. ובעוד רבן יוחנן בן זכאי עומד לפני אספסיינוס להמליץ זכות שלא יחריב את בית המקדש בשל מיעוט המורדים שבירושלים, עמד פנגר ולימד קטגוריא. שאלו רבן יוחנן בן זכאי מפני מה עושה כן, והשיב פנגר שלטובתם של ישראל עושה, כיון שעתה כאשר יש להם את בית המקדש כל העמים מתקנאים ביופיו ומצרים להם בגללו, ואם יחריבוהו יהיה זה לטובתם שיפסיקו להצר להם. ורבן יוחנן השיבו, 'הלב יודע אם לעקל או לעקלקלות', והיינו שידוע בליבו שלא זו כוונתו, אלא מתכוון לרעת עם ישראל. והמדרש ממשיך ומספר שכאשר כבשו הצרים את בית המקדש, חילק טיטוס את החרבתו בין ארבעת שרי צבאו וביניהם פנגר המדובר שבחלקו נפל להחריב את הכותל המערבי, אך לא עלתה בידו. לאחר מכן כאשר ראה את טיטוס קראו ושאלו מדוע לא החריב הכותל, וירא פנגר לומר שלא הצליח, ולכך השיב שבכוונה עשה כן - שבהותירו שריד לבית המפואר והגדול שהיה כאן, ידעו הכל את כוחם וגבורתם של הרומים שעלה בידם להחריב בית גדול שכזה. אמר לו טיטוס תשובה יפה השבת, אך כיון שהפרת את דברי, עליך ליטול נפשך בכפף, וכן עשה ונתקיימה בו קללת רבן יוחנן בן זכאי.

עוד יש להקדים את דברי המדרש (ילקוט שמעוני בשלח, רנג) האומר, אוי להם לאומות העולם מה הן שומעין באזניהם הרי בית המקדש קרוי פעולה לפני ועמדו והחריבו אותו. ויש להבין מפני מה הזכיר את שהיו שומעים באזניהם, ודי היה למדרש

מלוא העומר – פרשת ואתחנן

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ד' -

משל נפלא מדוע נקראת התורה 'כלי חמדה'

אם תשלח אליו שליחים ואם תעשה את כל שבידה עד שממש תאלצהו להנשא לה, אותה היא שבו עצמו היא חפצה בשל פשטותו ולא בגלל שהיא מחפשת בעל להשתרר עליו. שהרי עתה אם תחפוץ להשתרר עליו יאמר לה הכפרי: "על מי את משתררת?! הלא כלל לא חפצתי להנשא לך ואת זו שהכרחת אותי!"

כפי שחשב כן היה, בהגיע יום החופה והתזמורת מנגנת וכל השושבינים והמכובדים ממתנינים לבוא החתן, הוא הודיע כי הוא מסרב להגיע. בת המלך החווירה ושלחה אליו לרצותו ולפייסו ולא הצליחה עד שציוותה להכריחו להגיע. או אז הגיע הפרי שנוכח כי בו היא חפצה ולא בנחות דרגה ממנה, בלב ונפש חפצה. ואכן חייהם של בני הזוג נעו על מי מנוחות וגם אם הכפרי פגע אי פעם באשתו העדינה והאצילית, זו הסכימה להתפייס.

הנמשל הוא לבני ישראל, שהרי הקב"ה לא חפץ לתת את התורה למלאכים קדושי עליון, אלא לבני ישראל יצירי כפיו בעלי הגוף הגשמי. והנה כשבא אליהם משה ובפיו ההצעה המפתה להנות לעם ה' וקבל את התורה, הרי שלרוב השמחה בודאי שהשיבו בחיוב ואף אמרו 'נעשה ונשמע'.

אבל בהמשך התגנבה לליבם המחשבה, שמא יהיה הדבר בעוכריהם, ומעתה אם יחטאו חלילה, לא יוכלו לשוב בתשובה והוחטא יתחייב מיתה. מה עשו? החליטו בליבם לסרב כביכול לקבל את התורה ומעתה על ידי שיוכרחו לקבל את התורה, הרי שגם אם חלילה יחטאו יוכלו להתנצל ולומר הלא הודענו מתחילה שקשה עלינו קבלת התורה אבל הוכרחנו לקבלה. ויהיה להם פתח תשובה.

עתה מובן מאמר המשנה שהתורה נקראת כלי חמדה כי הרי בני ישראל אכן חפצו בתורה, אלא שחששו שמא לא יוכלו לשוב בתשובה ולכן כביכול סירבו לקבלה.

כך מתבאר גם הפסוק 'מִשְׁכְּנֵי אֶחָדָךְ וְרוּצָה', אמנם בתחילה תאלץ למשכני – כביכול בעל כרחי, אבל אז תראה שאחריך נרוצה בשמחה.

חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה (פ"ג, משנה יד). יש להקשות, מדוע נאמר על התורה שהיא כלי חמדה? הלא היו צריכים להכריח את בני ישראל לקבלה, שהרי הקב"ה כפה עליהם את ההר כגיגית, וכלי חמדה אין צורך להכריח לקבלו. התשובה לך נתתן על ידי משל. משל לבת מלך עדינה ואצילית שהגיעה לפרקה. כמובן שמקרוב ומרחוק שלחו כל המלכים והשרים את מיטב השדכנים, כדי שהמלך יתן את בתו לאשה עבור הנסיך המושלם היושב בממלכתם.

אבל בת המלך לא חפצה בנסיך מיוחס ובבן מלוכה, אלא באחד הימים בחרה דווקא בכפרי עני לבוש בגדים פשוטים. "אותו אני רוצה לחתן!", אמרה לאביה.

אביה הנבוך שידע כי לא ניתן לכפות את בתו שתנשא למי שאינה חפצה בו, נאלץ להסכים לדבריה. שלח שדכן אל הכפרי הפשוט וזה סיפר לו כי בת המלך חפצה בו לחתן.

הכפרי שהוקסם מההצעה, השיב תיכף ומיד בחיוב, הדבר הגיע אל המלך ובתו המאושרת ונקבע תאריך לחתונה.

בתקופת האירוסין, ישב הכפרי שהתעשת בינתיים, וחשב לעצמו: "מדוע בת המלך חפצה דווקא בי? והלא כל מלכי ורוזני העולם שיחרו לפתחה! אין זאת אל משום שהיא חפצה בבעל שיהיה במדרגה פחותה ממנה, בעל כזה שלא יעז להמרות את פיה, בעל כזה שהיא תמשול בו".

או אז החלו מחשבות חרטה לקנן בליבו, "מה עשיתי?! ייסר את עצמו, הלא עתה אם אי פעם אכעיס אותה לא אוכל לפייסה אחרי שהיא בת המלך חפצה רק בי שאהיה פחות מדרגה ממנה ואשמע בקולה".

"מאידיך" חשב הכפרי, "יתכן שחפצה בי בשל פשטותי ולא כדי שאהיה נחות דרגה ממנה, וגם אם אפגע בה אי פעם, אוכל לפייסה".

"אבל כיצד אוכל לברר את אמיתות כוונותיה?" חשב הכפרי לעצמו. לסוף עלה בו הרעיון הגואל: כשיגיע הזמן לצאת לחופה, הוא יעמיד פנים כמסרב לצאת לחופה. ובזאת תבחן בת המלך,

פניני ישועות

תרומה לשדכן

הצעות עלו וירדו כדרכו של עולם, שדכנים ושדכניות התקשרו להציע שידוכים, כשב"ה ניכר היה ששמה הטוב של בתו הולך לפניה, ואכן הציעו לה בחורים תלמידי חכמים ויראי שמים.

יום הוצעה הצעה מיוחדת למיודענו, בחור תלמיד חכם ועילוי העולה על חבריו, ולאחר בירורים דקדקניים נגמר השידוך בכי טוב, כשלפלא החתן הוא נכדו של רבינו המהרא"ל צינץ, ושמו כשם רבינו: "אריה לייבוש".

אז התברר למיודענו, כי תרומתו כחבר זהב למכון הייתה כתשלום לשדכן הטוב ביותר.

הרה"ג משה גולדמן מוילמסבורג שבארצות הברית, היה תורם למכון רבות במשך השנים. בכל שנה בהגיע יום היארצייט היה תורם סכום נכבד למכון בכדי לזכות ולסייע בעד הדפסת ספרי רבינו.

כאברך משכמו ומעלה, חשק כל חייו לזכות לבנים וחתנים תלמידי חכמים, ולא חדל מלהתפלל על כך אף פעם. בכל יום ויום מתפלל הוא על כך בתפילת שמונה עשרה, כשמידי פעם אף דמעות מבצבצות מעיניו.

בהגיע בתו בכורתו לגיל השידוכים, פתח הוראת קבע כחבר זהב למכון מהרא"ל צינץ וכשהוא מבקש להזכיר את שם בתו בציונו של רבינו, "שתזכה לחתן תלמיד חכם

ולאחר בירורים דקדקניים נגמר השידוך בכי טוב, כשלפלא החתן הוא נכדו של רבינו המהרא"ל צינץ, ושמו כשם רבינו: "אריה לייבוש"

08-864-89-89

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות